

Insatskostnader för bönder, livsmedelsslöseri

Böndernas inkomster minskar samtidigt som livsmedelspriserna stiger och stora mängder mat slängs i soporna. Den 19 januari tog EU-ledamöterna upp dessa problem i två resolutioner. Parlamentet efterlyste skäliga inkomster till bönderna och krävde åtgärder för att halvera slöseriet med livsmedel i EU.

De totala insatskostnaderna för EU:s jordbrukare gick i snitt upp med nästan 40 procent mellan 2000 och 2010, medan producentpriserna genomsnittligt ökade med mindre än 25 procent. Högre livsmedelspriser leder inte automatiskt till högre inkomster för jordbruken. Jordbrukarna hamnar mellan å ena sidan låga priser på grund av bearbetarnas och återförsäljarnas starka ställning och å andra sidan höga insatspriser till följd av en ökad koncentration bland insatsvaruföretagen.

Starkare förhandlingsposition

EU-ledamöterna vill förbättra insynen i insatspriserna inom jordbruket. Bättre utvärdering av hur EU-lagstiftningen påverkar jordbrukets hållbarhet och konkurrenskraft är ett förslag liksom att konkurrensmyndigheter på nationell nivå och EU-nivå ska ta itu med missbruk av den dominerande ställning som jordbruksindustrins handelsföretag, livsmedelsdetaljister och insatsvaruföretag har. Dessutom vill ledamöterna att kooperativens och producentorganisationernas roll synas när det gäller att organisera kollektiva inköp av insatsvaror till jordbruken, i syfte att förbättra jordbrukarnas förhandlingsläge gentemot industrier i tidigare led.

Investeringar i energibesparingar och förnybar energiproduktion på gårdarna, offentliga åtgärder till stöd för att biomassa och biobränslen (bland annat biogas) inte bidrar till ohållbar konkurrens om resurser mellan livsmedelsproduktionen och energiproduktionen är andra förslag från EU-ledamöterna. De vill också öka den inhemska produktionen av proteingrödor i EU, inrätta en europeisk fröbank och arbeta för bättre bevattningssystem och vattendränerings- och vattenlagringssystem inom jordbruket.

Stopp på livsmedelsslöseri

I EU-27 uppgår matsvinnet uppskattningsvis årligen till cirka 89 miljoner ton, eller 179 kg per person. Det totala livsmedelsslöseriet kommer 2020 att uppgå till cirka 126 miljoner ton (en ökning med 40 procent) om inte ytterligare förebyggande insatser eller åtgärder genomförs.

Att minska slöseriet med livsmedel är ett första och mycket viktigt steg för att bekämpa hungern i världen, konstaterar EU-ledamöterna i en resolution som kräver att brådskande åtgärder sätts in för att halvera matsvinnet till 2025 och att tillgången till mat förbättras för behövande EU-medborgare.

Tydligare märkning

Europaparlamentet vill ha en bättre samordnad strategi, som kombinerar åtgärder på EU-nivå och på nationell nivå, för att förbättra situationen. Vidare föreslås exempelvis att innebörden av datummärkning ("bäst före-datum", "sista förbrukningsdag" och "använd senast-datum") ska förtydligas, små lokala producenter och lokala producentgrupper ska få hjälp att delta i offentliga upphandlingar och detaljhandlare uppmanas att delta i program för omfördelning av livsmedel till fattiga människor, och att införa möjligheten att sänka priset på produkter vars "bäst före"-datum snart löper ut.